

Sygn. akt V Ca 2718/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący **SSO Bogusława Jarmołowicz-Łochańska**

Sędziowie **SO Marzanna Góral (spr.)**

SO Waldemar Beczek

Protokolant **sekr. sądowy Agnieszka Godzibiewska**

po rozpoznaniu w dniu **15 stycznia 2013 r.** w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. P.

przeciwko I. P.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Pruszkowie

z dnia 31 maja 2012 r., sygn. akt I C 695/10

oddala apelację.

Sygn. akt V Ca 2718/12

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 5 listopada 2010 r. Z. P. wniósł o uzgodnienie z rzeczywistym stanem prawnym treści ksiąg wieczystych o numerach:

- 1) (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych dla działki gruntu nr (...) o powierzchni 11 arów 42 m. kw z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale II tej księgi w podrubryce (...) w miejsce istniejącego wpisu (...) wpisu „I. P. i Z. P. w udziałach po 1/2 każde z nich”;
- 2) (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych dla działki gruntu nr (...) o powierzchni 12 arów z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale II tej księgi w podrubryce (...) w miejsce istniejącego wpisu (...) wpisu „I. P. i Z. P. w udziałach po 1/2 każde z nich”;
- 3) (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych dla działki gruntu nr (...) o powierzchni 5 arów 57 m. kw. z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale II tej księgi w podrubryce (...) w miejsce istniejącego wpisu „I. P. 1/8” wpisu „I. P. i Z. P. w udziałach po 1/16 każde z nich”;

4) (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych dla działki gruntu nr (...) o powierzchni 3 arów 19 m. kw. z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie w dziale II tej księgi w podrubryce (...) w miejsce istniejącego wpisu „I. P. 1/8” wpisu „I. P. i Z. P. w udziałach po 1/16 każde z nich”.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że strony rozszerzyły w dniu 01 sierpnia 2003r. wspólność majątkową małżeńską obejmując nią stanowiące majątek odrębny pozwanej nieruchomości, dla których prowadzone są księgi wieczyste powołane w petitum pozwu. Wyrokiem z dnia 12 listopada 2003 roku Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo (...) S.A. w K. o zapłatę kwoty 66.800,90 zł. Wyrok uprawomocnił się. Powód podnosił, że uwzględniając perspektywę egzekucji małżonkowie uzgodnili, że dla pozorów zawrą umowę majątkową wprowadzającą rozdzielną majątkową, a w konsekwencji dokonają podziału majątku dorobkowego poprzez przekazanie jego w całości pozwanej bez spłat i dopłat na rzecz powoda. Zamysł powiódł się, co doprowadziło do umorzenia egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie prowadzonej pod sygnaturą (...). Powołując się na powyższe okoliczności powód domagał się uzgodnienia treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, wskazując, że umowa o podział majątku dorobkowego jest nieważna, ze względu na wadę określoną w art. 83 k.c.

Pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 03 marca 2011 roku wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu potwierdziła, że w 2003 roku rozszerzyli z powodem wspólność majątkową i przez krótki czas powód pozostawał współwłaścicielem nieruchomości obecnie należących do niej. Nieruchomości objęte tą umową stanowiły jej majątek odrębny, gdyż były nabyte przed zawarciem małżeństwa. W roku 2004 stosunki pomiędzy małżonkami uległy pogorszeniu, w wyniku czego zawarli oni w dniu 04 sierpnia 2004 roku umowę majątkową, w wyniku której powrócono do poprzedniego stanu prawnego nieruchomości. Pozwana zaprzeczyła, aby umowa ta została zawarta dla pozorów. Zaprzeczyła także, że wiedziała w chwili zawarcia umowy o długach powoda.

W piśmie procesowym z dnia 07 grudnia 2011 roku powód sprecyzował stanowisko wskazując, że obie umowy, tj. ta mocą której małżonkowie P. znieśli wspólność majątkową, jak i ta mocą której dokonali podziału majątku wspólnego, były dotknięte wadą pozorności, jednakże powództwo odnosi się jedynie do drugiej z tych umów. Podnosił przy tym, że w odniesieniu do umowy o ustanowienie rozdzielną majątkowej, nie ma interesu prawnego w jej kwestionowaniu.

Wyrokiem z dnia 31 maja 2012 r. Sąd Rejonowy w Pruszkowie oddalił powództwo, nie obciążając powoda kosztami procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych: I. P. i Z. P. w dniu 02 czerwca 2000 roku zawarli związek małżeński.

W dniu 20 lipca 2001 roku Z. P. dokonał sprzedaży zabudowanej nieruchomości położonej w D. gmina Ł. stanowiącej działkę nr (...) o powierzchni 650 m.kw. uzyskując z jej sprzedaży przychód w wysokości 310. 000 zł.

W dniu 01 sierpnia 2003 roku I. P. i Z. P. przed notariuszem I. T. z Kancelarii Notarialnej w Ł. przy ul. (...) zawarli umowę majątkową małżeńską w wyniku której małżonkowie P. rozszerzyli obowiązującą ich dotychczas wspólność ustawową na wszystkie składniki należące do ich majątków odrębnych, nabyte przed zawarciem małżeństwa. Przy czym wskazali, że do majątku tego należy:

a. nieruchomość położona we wsi L., gminie S., przy ul. (...) stanowiąca niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 11 arów 42 m.kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta przez I. B. na podstawie umowy sprzedaży z dnia 25 sierpnia 1999 roku, sporządzanej przez notariuszem A. j. notariuszem w W. za nr Rep. A – (...);

b. nieruchomości położona we wsi L., gminie S., stanowiąca niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 12 arów objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta przez I. B. na podstawie umowy sprzedaży z dnia 09 października 1996 roku za nr rep. A- (...);

c. udział wynoszący 1/8 części w prawie własności nieruchomości położonej we wsi L., gminie S., stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 5 arów 57 m.kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta przez I. B. na podstawie umowy sprzedaży z dnia 09 października 1996 roku za nr rep. A- (...);

d. udział wynoszący 1/8 części w prawie własności nieruchomości położonej we wsi L., gminie S., stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 3 arów 19 m.kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta przez I. B. na podstawie umowy sprzedaży z dnia 09 października 1996 roku za nr rep. A- (...).

Nadto wskazali, że na działce gruntu nr (...) wzniesiony został budynek mieszkalny wolnostojący, na budowę którego to budynku nakłady poczynił jej mąż Z. P. ze swojego majątku odrębnego.

W dniu 12 listopada 2003 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał w sprawie III C 14/00 prowadzonej z powództwa (...) S.A. w K. wyrok, którym utrzymał w całości w mocy wyrok zaoczny z dnia 15 maja 2000 roku, zasądzający od Z. P. na rzecz (...) S.A. w K. kwotę 66.800,90 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 13 maja 1999 roku do dnia zapłaty.

W dniu 04 sierpnia 2004 roku przed notariuszem D. J. z Kancelarii Notarialnej w W. przy ul. (...) lok. (...) I. P. i Z. P. zawarli umowę majątkową małżeńską oraz umowę o podział majątku wspólnego, którą uchylili umowę rozszerzającą wspólność ustawową i wyłączyli obowiązującą ich wspólność ustawową umownie rozszerzoną i postanowili, że w rezultacie zawarcia niniejszej umowy stosunki majątkowe między nimi kształtować się będą na zasadzie rozdzielności majątkowej. Małżonkowie ustalili, że w skład ich majątku wspólnego wchodzi:

a. na zasadach umownie rozszerzonej wspólności ustawowej, nieruchomości położoną we wsi L., gminie S., przy ul. (...) stanowiąca niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 11 arów 42 m. kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta na podstawie umowy sprzedaży oraz umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność ustawową;

b. na zasadach umownie rozszerzonej wspólności ustawowej, nieruchomości położoną we wsi L., gminie S., stanowiąca niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 12 arów objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta na podstawie umowy sprzedaży oraz umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność ustawową;

c. na zasadach umownie rozszerzonej wspólności ustawowej, udział wynoszący 1/8 części w prawie własności nieruchomości położonej we wsi L., gminie S., stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 5 arów 57 m.kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta na podstawie umowy sprzedaży oraz umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność ustawową;

d. na zasadach umownie rozszerzonej wspólności ustawowej, udział wynoszący 1/8 części w prawie własności nieruchomości położonej we wsi L., gminie S., stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu nr (...) o powierzchni wynoszącej 3 arów 19 m.kw. objęta księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Pruszkowie VI Wydział ksiąg wieczystych, nabyta na podstawie umowy sprzedaży oraz umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność ustawową.

I. i Z. małżonkowie P. dokonali podziału majątku wspólnego w ten sposób, że opisane wyżej nieruchomości będą stanowić własność I. P. bez obowiązku dokonywania przez nią na rzecz Z. P. żadnych spłat lub dopłat.

W dziale II księgi wieczystej Kw (...) oraz Kw (...) jako właściciel nieruchomości oraz w dziale II księgi wieczystej Kw (...) oraz Kw (...) jako właściciel udziału wynoszącego 1/8 części w prawie własności nieruchomości wpisana została I. P. na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej rozszerzającej wspólność ustawową z dnia 04 sierpnia 2004 roku sporządzonego przed notariuszem D. J. z Kancelarii Notarialnej w W. przy ul. (...) lok. (...) wpisanego do repertorium A nr (...)

W dniu 28 sierpnia 2004 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Pruszkowie D. K. wszczęła w sprawie (...) z wniosku (...) S.A. w K. przeciwko dłużnikowi Z. P. egzekucję z nieruchomości położonych w S., L. dla których Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Pruszkowie prowadzi księgi wieczystą o numerach Kw (...), (...), (...), (...).

Sąd Rejonowy wskazał, że powyższych ustaleń faktycznych dokonał, na podstawie (precyzyjnie powołanych) dowodów z dokumentów złożonych do akt sprawy. W ocenie tegoż sądu zeznania świadków E. G., A. P. (1) i A. S. niewiele wniosły do niniejszej sprawy. Sąd Rejonowy zaznaczył, że świadek E. G. nie podał żadnych okoliczności, które wskazywałyby, iż pozwana wiedziała o toczącym się wobec powoda postępowaniu cywilnym. Świadek ten nie znał pozwanej, nie przypominał sobie czy kiedykolwiek rozmawiał z pozwaną czy też z siostrą powoda. Świadkowie A. P. (1) i A. S. nie posiadały żadnej wiedzy na okoliczność rzeczywistego celu umowy notarialnej z dnia 04 sierpnia 2004 roku i pozorności tej umowy ani też stanu majątkowego pozwanej, co w konsekwencji prowadziło do uznania przez Sąd Rejonowy zeznań tych świadków jako nieistotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Rejonowy nie dał wiary zeznaniom świadka S. W. ponieważ świadek sam przyznał, że wiedzę o umowie z dnia 04 sierpnia 2004 roku oraz o nabyciu nieruchomości objętych niniejszym sporem posiada od powoda Z. P.. Okoliczności te zdaniem sądu pierwszej instancji ewidentnie świadczyły o zaangażowaniu tego świadka po jednej ze stron procesu, a jako stronnicze – nie mogły zostać obdarzone wiarą. Sąd Rejonowy nie dał wiary również zeznaniom świadka K. R. bowiem zeznania te są jedynie zbieżne z zeznaniami powoda złożonymi w charakterze strony i nie znalazły one potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. W ocenie Sądu Rejonowego z uwagi na to, że powód i w/w świadek byli dobrymi znajomymi (razem wyjeżdżali na wczasy, rozmawiali o sytuacji finansowej i świadek wiedział czego mają dotyczyć jego zeznania), świadek ten próbował bardziej ocenić negatywnie postawę pozwanej, aniżeli przedstawić okoliczności faktyczne, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Zdaniem Sądu Rejonowego również zeznania świadka H. P. nie zasługują na obdarzenie atrybutem wiary, albowiem ich treść jest ze sobą sprzeczna. Świadek z jednej strony twierdziła bowiem, że pewnych okoliczności nie pamięta, np. czy pozwana była obecna u notariusza, a z drugiej strony – nie podając źródła wiedzy wskazywała, że wie, iż że akt notarialny jest na pozwaną. Według sądu pierwszej instancji w/w świadek nie miała wiedzy na temat wzajemnych relacji finansowych stron, a okoliczności przez nią podane nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Sąd Rejonowy wskazał, że z dużą ostrożnością dokonał oceny zeznań świadka A. P. (2), z uwagi na stopień pokrewieństwa z powodem (świadek jest siostrą powoda), okoliczność ta miała bowiem niewątpliwą wpływ na zeznania świadka, których treść nie znajdowała potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym. W szczególności twierdzenia, że nieruchomości w Ł. została przez powoda sprzedana w trakcie egzekucji komorniczej (czyli po 2004 r.), podczas gdy z deklaracji złożonej w Urzędzie Skarbowym (...) wynika, że sprzedaż nastąpiła w dniu 20 lipca 2001 roku. Pozostałe okoliczności ponoszone przez świadka nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, w szczególności to, że nieruchomości kupił powód przed ślubem dla swojej żony I. P..

Zdaniem Sądu Rejonowego pozbawionymi wiarygodności były też zeznania powoda jako nieznajdujące potwierdzenia w dokumentach, na których Sąd Rejonowy oprął swoje ustalenia, a zbieżne jedynie z zeznaniami złożonymi przez jego siostrę A. P. (2) oraz znajomych powoda S. W., K. R., którzy wiedzę na ten temat czerpali od powoda. Zeznania wskazanych świadków nie znajdują potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, nie są one bezstronne, a chwilami są wewnątrznie sprzeczne.

Według Sądu Rejonowego, nie zasługują na uznanie za wiarygodne zeznania pozwanej I. P., gdyż są one nielogiczne i nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym, a dodatkowo pozostają w sprzeczności z zasadami

doświadczenia życiowego. Poza tym okoliczności dotyczące źródła sfinansowania nieruchomości nie mają znaczenia w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo wniesione w niniejszej sprawie oparte zostało na przepisie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U z 2001 roku nr 124, poz. 1361 z późn. zm. zwana dalej u.k.w.h.), zgodnie z którym w razie niezgodności pomiędzy stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności – nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, że stosownie do art. 6 kc, nakładającego obowiązek udowodnienia określonych okoliczności na podmiot, który wywodzi z nich skutki prawne, powód winien był w toku procesu wykazać, iż wpis dokonany w dziale drugim ksiąg wieczystych nr KW (...), KW nr (...), KW (...) i KW (...) ujawniający jako właściciela opisanych w nich nieruchomości I. P. nie odpowiada rzeczywistemu stanowi prawnemu oraz, że istnieje podstawa faktyczna i prawna do dokonania w to miejsce wpisu zgodnego z treścią jego żądania. Powód żądanie swoje oparł na twierdzeniu, iż oświadczenie woli złożone przez małżonków w dniu 04 sierpnia 2004 roku, którym dokonali podziału majątku wspólnego i przeniesienia własności nieruchomości wskazanych w pozwie na rzecz I. P. jest nieważne w świetle przepisu art. 83 § 1 k.p.c. gdyż zostało złożone dla pozorów. Czynność ta miała bowiem zapobiec skutecznej egzekucji komorniczej.

Dokonując prawnej oceny żądania pozwu w pierwszym rzędzie Sąd Rejonowy stwierdził, że w sprawie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze a rzeczywistym stanem prawnym sąd jest związany żądaniem pozwu. Zauważył przy tym, iż żądanie w sprawie niniejszej zostało ostatecznie doprecyzowane, w piśmie procesowym z dnia 07 grudnia 2011 roku, w którym powód wskazał, że wprawdzie obie umowy, tj. ta o wprowadzeniu rozdzielnosci majątkowej jak i ta dotycząca podziału majątku wspólnego, były dotknięte wadą pozornosci, jednakże powództwo odnosi się jedynie do drugiej z tych umów. Sąd Rejonowy wyjaśnił następnie, że zgodnie z art. 83 § 1 zd. 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Istota czynności prawnej pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry powzięta i świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie oświadczenia woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2004 r. w sprawie III CK.456/02). W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszym postępowaniu winny być przez powoda kwestionowane wszystkie oświadczenia woli zawarte w akcie notarialnym z dnia 04 sierpnia 2004 roku, nie tylko oświadczenia stron dotyczące podziału majątku dorobkowego. Stanowisko zaprezentowane przez powoda jest bowiem co najmniej niekonsekwentne, albowiem czynność prawna prowadząca do ustanowienia rozdzielnosci majątkowej dokonana w jednym miejscu i czasie pozostałaby ważna, a jako nieważną należałoby jedynie oceniać umowę o podział wspólności ustawowej małżeńskiej. Zdaniem tegoż sądu nie sposób pominąć kwestii, że żądanie pozwu, w którym powód domagał się wpisania jego i I. P. jako współwłaściciela nieruchomości, w sytuacji nieważności umowy o rozdzielnosci majątkowej, nie zostało formułowane w sposób prawidłowy, albowiem przy przyjęciu, że umowa ta była nieważna, nieruchomości wyszczególnione w pozwie, nadal byłby objęte wspólnością ustawową. Sąd Rejonowy uznał za chybioną argumentację powoda, że zamiarem małżonków było zastąpienie dotychczasowego ustroju majątkowego, w ramach którego egzekucja z majątku wspólnego mogła być prowadzona na zasadach przewidzianych art. 41 k.r.o. (w brzmieniu tego przepisu na datę sporządzenia umowy) ustrojem rozdzielnosci majątkowej, gdyż na skutek ustanowienia rozdzielnosci majątkowej między małżonkami, niemożliwym byłoby sięgnięcie w przyszłości przez wierzyciela powoda do majątku wspólnego, z wyjaśnieniem, że konsekwencją tej motywacji była druga zawarta w tym samym dniu umowa o podziale majątku wspólnego. Sąd pierwszej instancji zauważył bowiem, że jakkolwiek małżonkowie mogą ukształtować ustrój majątkowy według innych zasad niż przewidziane przepisami o wspólności ustawowej, a umowa wyłączająca wspólność majątkową małżeńską ma charakter ustrojowy i zmienia dotychczasową zasadę wspólności na zasadę rozdzielnosci majątkowej, to jednak w jej wyniku nie dokonuje żadne przesunięcie majątkowe (nie jest to czynność prawna przysparzająca), a jej celem

jest ustalenie zasad, według których kształtować się mają wzajemne stosunki majątkowe małżonków na przyszłość (w odniesieniu do majątku nabytego w okresie wspólności ustawowej współwłasność łączna przekształca się we współwłasność ułamkową). Przesunięcia majątkowe, w tym przypadku z majątku wspólnego do majątku odrębnego następują na podstawie umowy o podział majątku wspólnego. Taką umowę strony niniejszego postępowania zawarły również w dniu 04 sierpnia 2004 roku. Rodzaj i treść czynności prawnych podejmowanych przez strony po zawarciu umowy o wyłączenie wspólności majątkowej mogą zdaniem Sądu Rejonowego świadczyć o tym, że strony skorzystały z możliwości jakie dawał im wybrany przez nich ustrój majątkowy. Zatem małżonkowie mogli dokonać podziału majątku wspólnego na zasadach i w sposób zgodnie przez siebie ustalonych. Przekazanie przez powoda na rzecz pozwanej udziału w prawie własności nieruchomości bez spłat i dopłat, nie może dowodzić samo przez się pozorności umowy o wyłączeniu wspólności ustawowej (vide: Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 grudnia 2010 r. I ACa 565/10, OSAB 2011/1/10-16). W ocenie Sądu Rejonowego w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nieuzasadnione byłoby uznanie zawartej pomiędzy stronami umowy o podział majątku dorobkowego za nieważną na podstawie art. 83 § 1 k.c. Zdaniem tegoż sądu zarówno umowa o rozdzielenie majątkowej, a w jej konsekwencji umowa o podział majątku wspólnego jest ważna, a złożone w niej oświadczenia woli były nakierowane na określone w nich skutki prawne. Powód bowiem nie wykazał, aby oświadczenia woli w przedmiocie dokonania podziału majątku dorobkowego, złożone zostały przy przyjętej z góry i świadomej sprzeczności między oświadczonymi, a prawdziwymi zamiarami stron. W konsekwencji nie można oceniać złożonych oświadczeń woli stron, jako pozornych, mających na zewnątrz wytworzyć w otoczeniu przeświadczenie, że czynność o określonej treści – podział majątku wspólnego został dokonany.

Według Sądu Rejonowego, prawnie nieuzasadniony jest również argument powoda, co do zawarcia umowy z dnia 04 sierpnia 2004 r. jako skutecznego środka obrony majątku małżonków przed egzekucją komorniczą. Jakkolwiek bowiem powód w toku postępowania przedstawił dowody na okoliczność wszczęcia postępowania egzekucyjnego z nieruchomości to jednak nie wykazał, że postępowanie to z tego składnika majątkowego zostało przez komornika umorzone, jak również jaka była przyczyna zakończenia egzekucji. Sąd Rejonowy podkreślił przy tym, że wobec obowiązującego wówczas przepisu art. 47 § 2 kro, Z. P. nie mógł skutecznie powoływać się przed wierzycielem (...) S.A. w K., na powstałą pomiędzy małżonkami po dniu 04 sierpnia 2004 roku rozdzielenie majątkową. Wierzytelność powstała ta powstała la bowiem, przed dniem zawarcia tej umowy (vide wyrok Sądu Okręgowego z dnia 12 listopada 2003 roku – k. 12 – 15 akt). Powód nie mógł również powoływać się na podstawie tegoż przepisu na umowę o podziale majątku wspólnego, bowiem przewidziana w art. 47 §2 k.r.o. ochrona interesów osób trzecich ma zastosowanie tylko do małżeńskich umów majątkowych wymienionych w art. 47 §1 k.r.o., za którą to umowę nie można uznawać umowy o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności małżeńskiej. Sąd pierwszej instancji zauważył dodatkowo, że powołana przez powoda taktyka postępowania nie czyniłaby niemożliwym dochodzenia roszczeń przez wierzyciela, mógłby on bowiem domagać się uznania umowy o podział majątku dorobkowego za bezskuteczną wobec niego na podstawie przepisu art. 527 k.c. W szczególności wierzyciel zawsze mógłby skorzystać z rozwiązania przewidzianego w art. 527 § 3 k.c. bowiem wskutek tej czynności korzyść majątkowa uzyskała osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem, a w tym przypadku domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wobec dokonania podziału majątku dorobkowego, bez obowiązku spłat i dopłat pomiędzy stronami, uznać należy że do przysporzenia doszło pod tytułem darmym, co również ułatwiało dochodzenie roszczenia w trybie akcji paulińskiej, w oparciu o przepis art. 528 k.c. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 roku III CK 469/02, OSNC 2005/5/85). Sąd Rejonowy stwierdził jednocześnie, że podnoszone przez powoda okoliczności, iż zakup nieruchomości oraz udziałów w nieruchomościach objętych niniejszym pozwem został sfinansowany przez niego, a jedynie z uwagi na prowadzoną działalność gospodarczą i obawy związane z wynikami kontroli urzędu skarbowego właścicielem została (wówczas nie będąca jeszcze jego małżonką) I. P. nie mają znaczenia w niniejszej sprawie. W procesie o usunięcie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze a rzeczywistym stanem prawnym sąd jest bowiem związany żądaniem pozwu (vide art. 321 § 1 k.p.c.), a powód żądał wyłącznie stwierdzenia pozorności umowy zawartej w dniu 04 sierpnia 2004 roku o podziale majątku wspólnego. W konsekwencji umowy zawarte przed tą datą, jak również sposób i źródła sfinansowania zakupu nieruchomości jako nieobjęte żądaniem pozwu, nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Ponadto gdyby nawet dokonać analizy przesunięć majątkowych dokonanych pomiędzy stronami, to nie sposób w tym miejscu

nie wskazać, że również podnoszone w niniejszym postępowaniu twierdzenia powoda, co zapłaty przez niego ceny kupna nieruchomości za I. P. nie zostały wykazane. Zupełnie niezrozumiała, zdaniem Sądu Rejonowego, w kontekście permanentnie podnoszonej przez powoda, praktyki ukrywania rzeczywistego stanu majątkowego, jest przyczyna zawarcia przez strony umowy o rozszerzeniu wspólności ustawowej małżeńskiej. Skoro począwszy od 2000 r. roku trwał spór pomiędzy powodem a (...) S.A. w K. i wyrokiem zaocznym z dnia 15 maja 2000 r. cała należność została zasądzona, to powód powinien był się liczyć z koniecznością zaspokojenia roszczeń wskazanego wierzyciela. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że sekwencja zdarzeń, jak również podjętych przez strony czynności prawnych, nie tylko nie potwierdza podnoszonej przez powoda pozorności umowy o podział majątku dorobkowego, ale wręcz przeciwnie – wydaje się świadczyć, za zasadnością twierdzeń podnoszonych przez pozwaną. Pozwana bowiem konsekwentnie twierdziła, że jedynym celem zawarcia umowy o rozdzielności majątkowej była chęć odzyskania majątku, który przed dniem 01 sierpnia 2003 roku stanowił jej majątek odrębny. Reasumując Sąd Rejonowy uznał, że fakty przytaczane przez stronę powodową w toku procesu na okoliczność pozorności umowy, jak i dowody zebrane w sprawie, nie pozwalają na przyjęcie, iż umowa o podział majątku wspólnego z dnia 01 sierpnia 2004 roku jest umową nieważną. W konsekwencji, Sąd Rejonowy uznał, w świetle art. 10 ust.1 u. k. w. h. i art. 5 powyższej ustawy, powództwo za niezasadne.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach postępowania Sąd Rejonowy wskazał art. 98 §1 i § 2 k.p.c. wyjaśniając, że nie obciążył powoda kosztami, bowiem pozwana w toku nie wskazała żadnych przesłanek do ustalenia poniesionych przez nią kosztów postępowania.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając powyższy wyrok w całości zarzucając mu:

1. rażąco i mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia obrazę przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie art. 233 k.p.c. polegającą na bezpodstawnym i nieuzasadnionym odmówieniu wiary świadkom S. W., K. R. i A. P. (2) w zakresie relacjonowanych przez nich rozmów z udziałem pozwanej o przyczynie i celu zawarcia przez strony umowy o podziale majątku dorobkowego, którym to celem było wyłącznie uniknięcie egzekucji z nieruchomości w L. długu powoda, wynikającego z umowy deweloperskiej i o wyłącznie pozornym charakterze tej umowy;

2. obrazę przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. , polegającą na odstępieniu w uzasadnieniu wyroku od jednoznacznego wskazania:

a) z jakich i przede wszystkim czyich środków, zdaniem Sądu, został sfinansowany zakup spornej nieruchomości i budowa domu, mimo, iż pozwana powoływała się na pochodzenie pieniędzy z jej majątku jako rzekomą alternatywną wobec stwierdzonej w pozwie przyczynę zawarcia kwestionowanej umowy o podział majątku dorobkowego;

b) na jakich dowodach Sąd oparł ustalenia faktyczne, skoro nie dał wiary żadnej ze stron, zeznania świadków uznał w części za niewiarygodne, a w części za nieistotne, a także pominął dokumenty, w szczególności zeznanie podatkowe, obrazujące zgłoszenie przez powoda sprzedaży nieruchomości, kosztem których to środków zostało sfinansowane wejście do majątku stron spornej nieruchomości w L., które to mankamenty łącznie uniemożliwiają kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia, pozbawiając rozumowanie Sądu konsekwencji i logicznego uzasadnienia.

Wskazując na powyższe skarżący wnosil o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pruszkowie z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania w drugiej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że zupełnie bezzasadnym jest sformułowany w apelacji powoda wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zgodnie z art. 386 § 2 i 4 k.p.c. może to bowiem nastąpić jedynie w razie stwierdzenia nieważności postępowania (której przyczyny określone są w art.

379 k.p.c. i art. 1099 k.p.c.) lub wówczas gdy sąd nie rozpoznał istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W przedmiotowej zaś sprawie żaden z tego rodzaju stanów nie zaistniał. W szczególności nie sposób przyjąć, że sąd pierwszej instancji zaniechał rozpoznania istoty sprawy, skoro ponad wszelką wątpliwość dokonał merytorycznej oceny żądań pozwu. Przez "nierozpoznanie istoty sprawy", do którego to pojęcie odwołuje się ustawodawca w art. 386 § 4 k.p.c. należy rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. Do sytuacji takiej dojdzie przykładowo wówczas jeżeli sąd nie wniknął w ogóle w całokształt okoliczności sprawy, gdyż pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie zagadnienia legitymacji procesowej jednej ze stron, przedawnienia lub prekluzji, w konsekwencji czego przedwcześnie oddalił powództwo.

Następnie należy stwierdzić, że chybnym jest zarzut obrazy art. 328 §2 k.p.c.. Po pierwsze z tego względu, że motywy zaskarżonego wyroku obejmują wszystkie elementy wymagane przez ustawodawcę, a po wtóre z tej przyczyny, że w judykaturze przyjmuje się jednolicie, iż z natury rzeczy sposób sporządzenia uzasadnienia orzeczenia nie ma wpływu na wynik sprawy, ponieważ uzasadnienie wyraża jedynie motywy wcześniej podjętego rozstrzygnięcia. Zarzut naruszenia w/w przepisu może prowadzić do skutecznego wzruszenia zaskarżonego orzeczenia jedynie w wyjątkowych sytuacjach, w których treść uzasadnienia orzeczenia uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do jego wydania orzeczenia, skoro sąd pierwszej instancji w motywach zaskarżonego orzeczenia przedstawił obszerną argumentację co do przyczyn braku podstaw do stwierdzenia, że objęta żądaniem pozwu czynność prawna była czynnością pozorną tj. taką, która według zgodnego zamiaru stron nie miała wywołać wynikających z jej treści skutków prawnych.

Wbrew stanowisku skarżącego sąd pierwszej instancji trafnie ustalił stan faktyczny w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, dokonując kompleksowej i wszechstronnej analizy materiału dowodowego zebranego w niniejszej sprawie, nie naruszając przy tym zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233§1 k.p.c.. Dokonana przez ten sąd ocena nie może być uznana za dowolną, ani wewnętrznie sprzeczną. Sąd Rejonowy w należyty sposób odniósł się do wszystkich przeprowadzonych dowodów, skrupulatnie zbadał materiał dowodowy zgromadzony w sprawie i właściwie go ocenił uwzględniając zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego oraz przedstawiając w tym zakresie obszerną argumentację w motywach zaskarżonego orzeczenia. Wypada przy tym zaznaczyć, że zarówno w doktrynie jak i orzecznictwie utrwalonym jest pogląd, iż to, że określone dowody zostały ocenione niezgodnie z intencją skarżącego, nie oznacza naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.. Ocena dowodów stanowi domenę sądu orzekającego i nawet w sytuacji, w której z dowodu można było wywieść wnioski inne niż przyjęte przez sąd, nie dochodzi do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.. Jednocześnie zasadnym jest wskazanie, że zgodnie z poglądami prezentowanymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego (vide wyrok z dn. 26.04.2006 V CSK 11/06,LEX nr 230204), które są w pełni akceptowane przez Sąd Okręgowy, skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżący tego nie uczynił, ograniczając się do fragmentarycznego do zanegowania słuszności argumentacji sądu. W tym miejscu przy tym podkreślić, że stosownie do 83 k.c. dla uznania czynności prawnej za pozorną niezbędne jest, aby adresat oświadczenia woli zgadzał się na pozorność. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. "Nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza" (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex, nr 56813). Warunek zgody wskazuje na konieczność porozumienia między stronami co do dokonania czynności pozornej. Nie wystarczy, że na podstawie okoliczności adresat mógł się domyślać, iż składający oświadczenie woli nie traktuje go poważnie, podobnie jak nie można by postawić mu zarzutu, że przy dołożeniu należytej staranności mógł się o tym dowiedzieć. Wymóg zgody oznacza, że adresat musi mieć pozytywną wiadomość o tym, że oświadczenie nie ma wywołać tych skutków prawnych, jakie normalnie z niego wypływają i ponadto na stan taki musi wyrazić niebudzącą wątpliwości zgodę. Zgoda drugiej strony na pozorność musi być uprzednia w stosunku do pozornego oświadczenia woli, a zatem powinna być wyrażona najpóźniej w chwili

dokonywania czynności prawnej. Faktu istnienia i wyrażenia tego rodzaju zgodny przez pozwaną w odniesieniu do zawarcia umowy o podział majątku wspólnego, na mocy której uzyskała ona wyłączne prawo własności do nieruchomości, które przed rozszerzeniem wspólności majątkowej jako nabyte w okresie przedmałżeńskim stanowiły wyłączną własność pozwanej - zeznania powołanych przez powoda świadków nie w żaden sposób nie potwierdziły. Takiego potwierdzenia nie sposób w szczególności dopatrzeć się w niespójnych zeznaniach siostry powoda A. P. (2), która z jednej strony zeznała, iż nie słyszała żadnych rozmów na temat przepisania tego majątku pomiędzy małżonkami i jednocześnie stwierdziła, że „żona wyrażała zgodę na przepisanie majątku z uwagi na toczącą się egzekucję komorniczą i były takie rozmowy”. Nie bez znaczenia jest przy tym, że wskazane w apelacji zeznania świadków S. W., K. R. w istocie są zeznaniami osób, które nie uczestniczyły przy sporządzeniu aktu notarialnego i swoją wiedzę kształtowały na podstawie informacji uzyskanych od powoda, skoro nawet sam powód słuchany w charakterze strony nie przedstawia stanowczych twierdzeń w tym przedmiocie, koncentrując się na własnych intencjach uniknięcia egzekucji komorniczej i podając jedynie w sposób ogólny, że : „Zrobiłem rozdzielność majątkową. Postanowiliśmy, że te nieruchomości będą stanowić wyłączną własność pozwanej. To było zgodne z moimi intencjami, chciałem uniknąć wyroku komorniczego, egzekucji komorniczej. Pozwana wiedziała o tej okoliczności. Podejmowaliśmy razem decyzje o zakupie. Nie umawialiśmy się, tak uważaliśmy oboje.”. W tym stanie rzeczy, nie zachodziły żadne przesłanki do kwestionowania prawidłowości stanowiska sądu pierwszej instancji co do braku podstaw zastosowania w niniejszej sprawie normy prawa materialnego zawartej w art. 83 § 1 k.c. , która przewiduje, iż nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Z czynnością prawną pozorną mamy bowiem do czynienia jedynie wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.